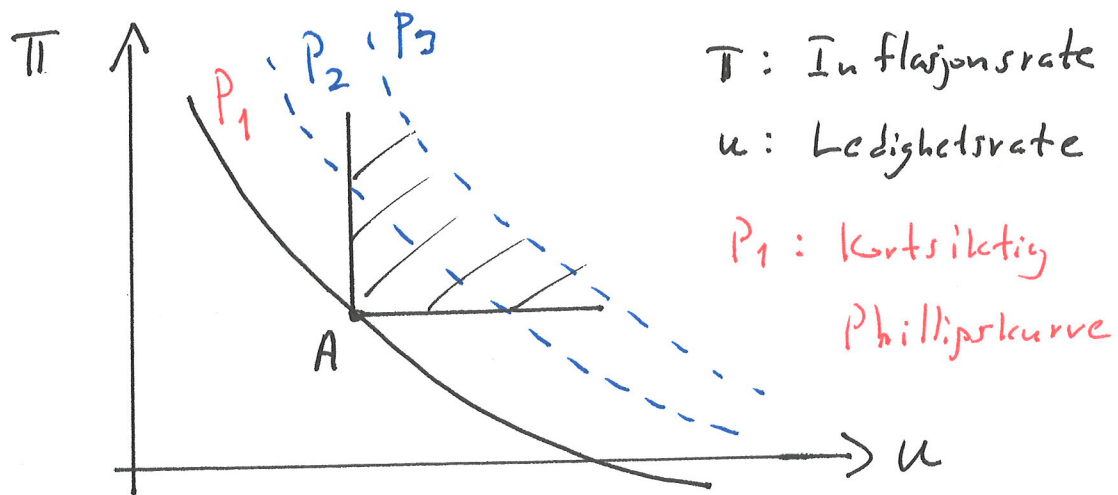

Mer om årsaker til inflasjon

- 1) Økt aktivitetsnivå (\Rightarrow) BNP \uparrow \Rightarrow u \downarrow \Rightarrow π \uparrow
langs P_1 : Mao. vi har en målkonflikt mellom lav u og lav π
- 2) Kostnadsjokk - ekv. vis oljepriisøk. (73/74, 79, 00, 04, 11?)
Kan illustreres som et positivt vertikalt skift i kontraktlig Phillipskurve, i diagrammet fra P_1 til P_2 til P_3 ...
- 3) Høyere inflasjonsforventninger
 \Rightarrow lønns- og prisspiraler, dvs. positive vertikale skift i Phillipskurven
- 4) Velst i pensjemengden $>$ velsten

i BNP \Rightarrow $\phi k + \pi$, alt annet likt. (2)

Utdyping: Kvantitetslikningen (Friedman & Schwartz)

$$M \cdot V = P \cdot Y$$

M : Pengemengden

V : Pengenes omløps-
hastighet

P : Prisnivået

Y : BNP

g : Vekstrate, dvs.
%-vis vekst

På endingsform:

$$g_M + g_V = g_P + g_Y$$

Ekv. $g_V = 0$

$$\Rightarrow g_M > g_Y \Leftrightarrow g_P > 0 \Leftrightarrow \pi > 0$$

$$g_M = 0,05, \quad g_Y = 0,02, \quad g_V = 0$$

$$\Rightarrow g_M - g_Y = g_P \Leftrightarrow 0,05 - 0,02 = 0,03 = \pi$$

Virkninger av inflasjon:

1) Inflasjon vanskeliggjør rasjonelle investerings-
beretninger, & spesielt fordi variansen til
inflasjonen typisk øker med inflasjonsraten
=> $I \downarrow \Rightarrow Y \downarrow$

2) Uthuling av pengeverdien

3) Konk. evne:

π : Inflasjon i Norge
 π^* : " - utlandet

i) Kort sikt: $\pi > \pi^* \Rightarrow$ Konk. evnen svekkes
 $\Rightarrow Q \uparrow$ og $X \downarrow$

Mer om dette i siste time el. neste gang

ii) Lang sikt: $\pi > \pi^* \Rightarrow$ Kronkurs svekkes
 \Rightarrow NOK blir billigere enn før målt i utenlandsk valuta \Leftrightarrow valutakursene øker
 $\Rightarrow Q \downarrow$ og $X \uparrow$

4) Meny-kostnader

(5) Formuesomfordeling ^{til} fra grupper med
nto. negativ finansformue ^{til} fra grupper med
" positiv " - " -
 \Rightarrow spareviljen svekkes)

Innretninger av pengepolitikken

(4)

Pengepolitikken må ha en eller annen nominell forankring:

(i) Valutakursmål

Sentralbanken innretter pengepolitikken med sikte på å stabilisere verdien av landets valuta mot et annet lands valuta (ankerlandet), el. et utvalg av andre lands valutaer.

I praksis mot USD, euro, valutakurv...

Fordeler: (1) Forenkler handel, valutarisikkerhet reduseres
(2) Reduserer transaksjonskostnader

Ulemper: (1) Sårbart for spekulasjonsangrep
(2) Vanskelig/umulig å kombinere med inflasjonsmål
(3) Innenfor en valutaunion: Ulike land kan ha behov for forskjellige venter avh. av konj. sit.

(ii) Inflasjonsmål

(A) **Strengt inflasjonsmål**

Sentralbanken har som mål å stabilisere prisveksten over tid - kanskje konkretisert til et bestemt måltall.

Ekst. Norge : 2,5 % ^{årlig} prisvekst 2-3 fem i tid
Eu : 2 % - " -

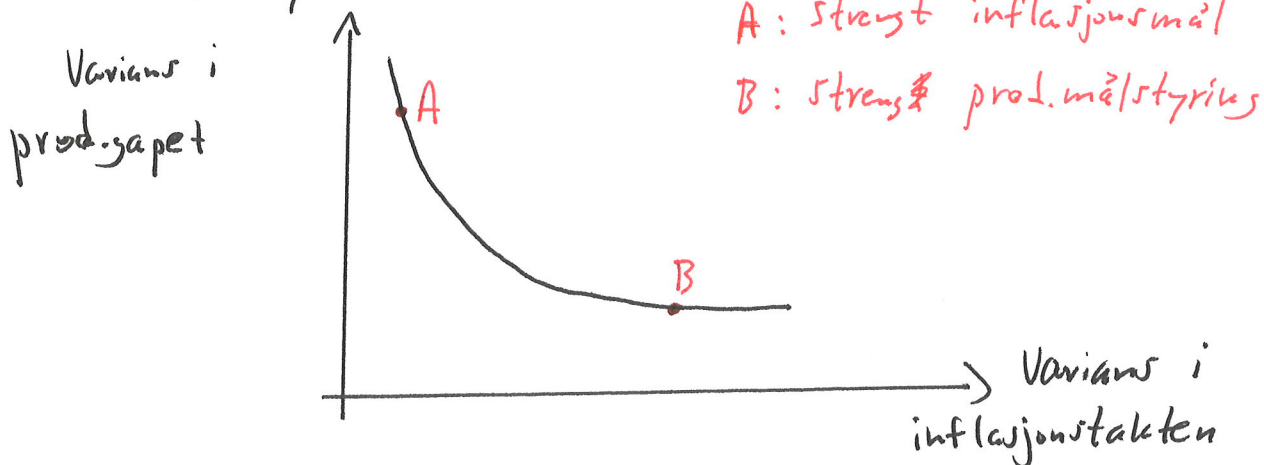
Hvis inflasjonen blir høyere enn målet vil renta bli satt opp, og motsatt.

$$r \uparrow \Rightarrow I \downarrow \text{ og } C \downarrow \Rightarrow Y \downarrow \\ \Rightarrow u \uparrow \Rightarrow \pi \downarrow$$

(B) **Flexibelt inflasjonsmål**

Avveining mellom to mål :

- 1) stabilisere ~~ha~~ prisveksten
- 2) stabilisere utvikling i produksjon, lønnsnivå og sysselsetting

Def. Produktionsgap = $\gamma = \frac{Y - \bar{Y}}{\bar{Y}}$

6

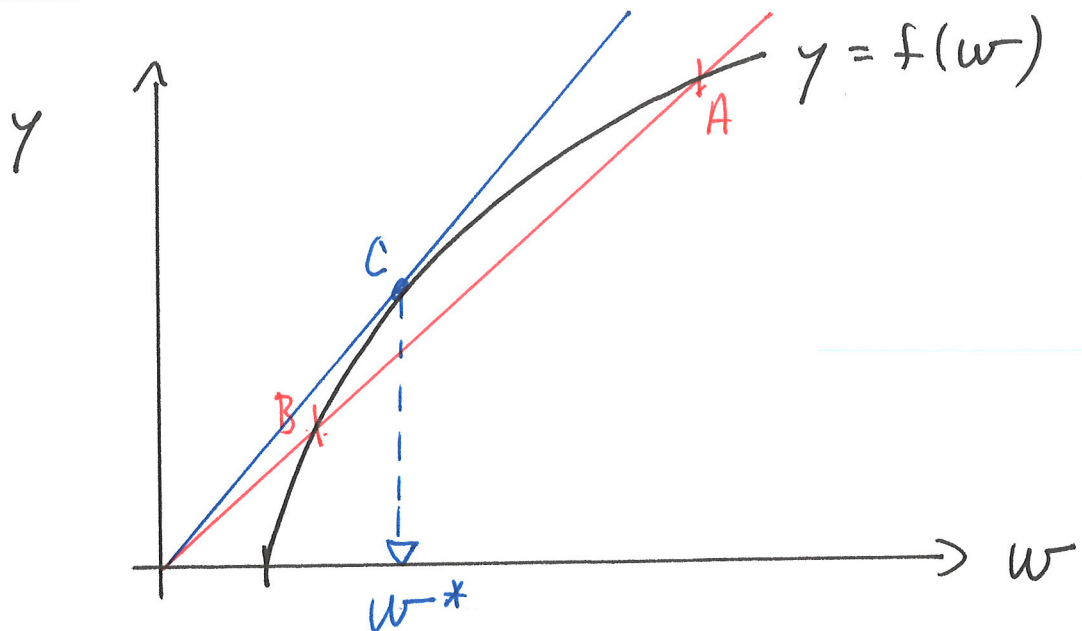
\bar{Y} : Normalt BNP (= gj.sn. BNP), dvs. det nivået på BNP som hverken gir høy- eller lavkonjunktur

Arb. ledighet på lang sikt

(7)

Hovedforklaring: Reallønnen blir så høy at ikke alle som ønsker jobb får jobb.

(i) Effektivitetelønn

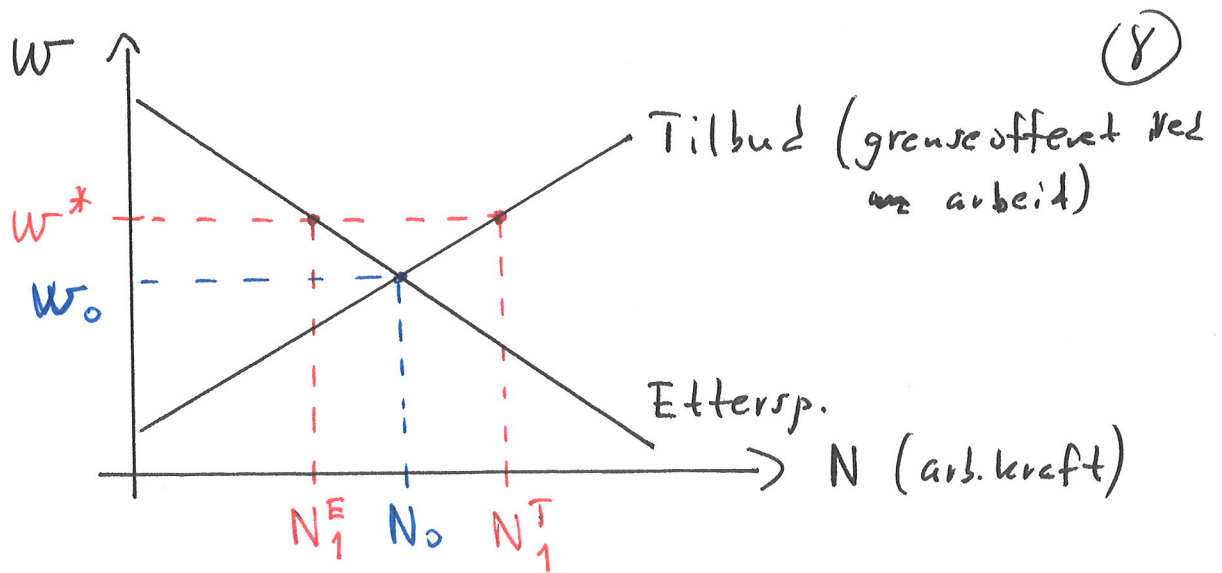

$$w = \frac{W}{P}, \quad \begin{array}{l} W: \text{Nominell lønn, } P: \text{Prisindeks} \\ w = \text{reallønn,} \end{array}$$

y : Arb. produktivitet

(A) Arb. takerens atferd: Økt $w \Rightarrow$ økt y ,
men økn. i y blir mindre jo høyere w er
i utg. punktet. [$y = f(w)$, $f' > 0$ og $f'' < 0$]

(B) Arb. givernes mål: Maks ($\frac{y}{w}$), dvs. maks.
produktivitet per lønnskroner $\Rightarrow w = w^*$ (j.f. C
i diagrammet)

Frikonkurranselikene: (N_0, W_0)

Hvis $W^* > W_0 \Rightarrow$ arb. ledighet $= N_1^T - N_1^E$

W^* kalles effektivitetslønn

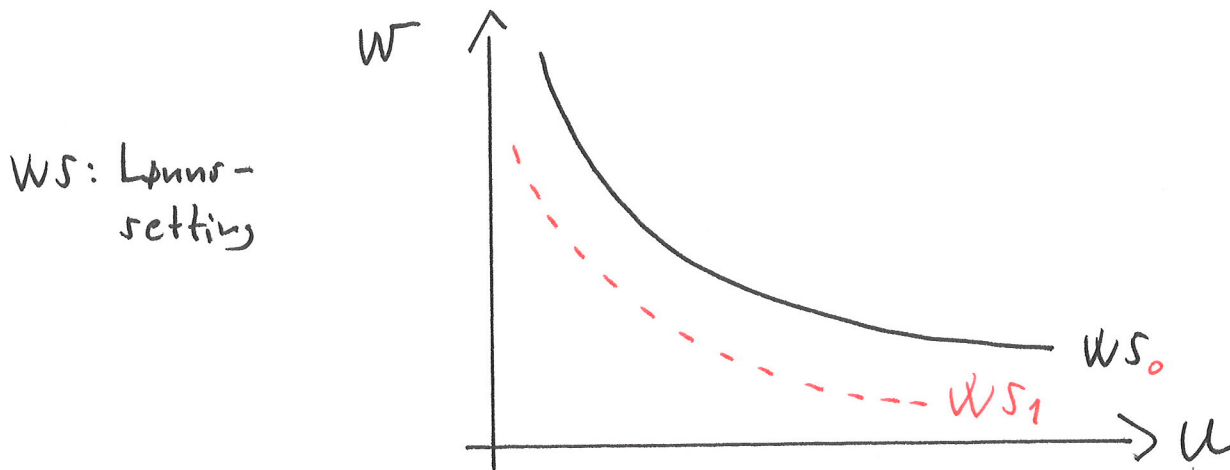
Andre årsaker til $W^* > W_0$:

- 1) Minstelønn
- 2) Fagforeningskraft

(ii) Likevektsledighet

(A) Lønnssetting

Vi antar at arb.takerne står sterkere i lønnsforhandlingene jo lavere ledigheten er

$$W = \frac{w}{p} = F(u, z), \quad z : \text{Andre forhold enn } u \text{ som kan forklare } W$$

Eks. Redusert ledighetsstryk (omfang og varighet)

⇒ $WS_0 \rightarrow WS_1$, dvs. W synker for enhver verdi på u

(B) Prissetting

Furuutretning: Konstant skalantbytte, dvs. når mengden prod.faktorer dobles vil også produksjonen dobles.

Furenkning: En innsatsfaktor, arb.kraft: N

Produkt funksjon: $Y = f(N) = AN$

Tolkning A: $Y = AN \quad | : N$

$\Rightarrow \frac{Y}{N} = A$, dvs. BNP per syssel-
satt: Produktiviteten

Prisen per enhet N er lønssatsen W

\Rightarrow kostn. ved å produsere: $C = W \cdot N$

\Rightarrow gj.sn. kostn. = enhetskostnaden = $\frac{C}{Y}$
 $= \frac{WN}{AN} = \frac{W}{A}$.

Vi antar nå at bedriftene i ferdigvaremarkedet har markedsmaket, dvs. kan sette prisen høyere enn enhetskostnadene. Det betyr:

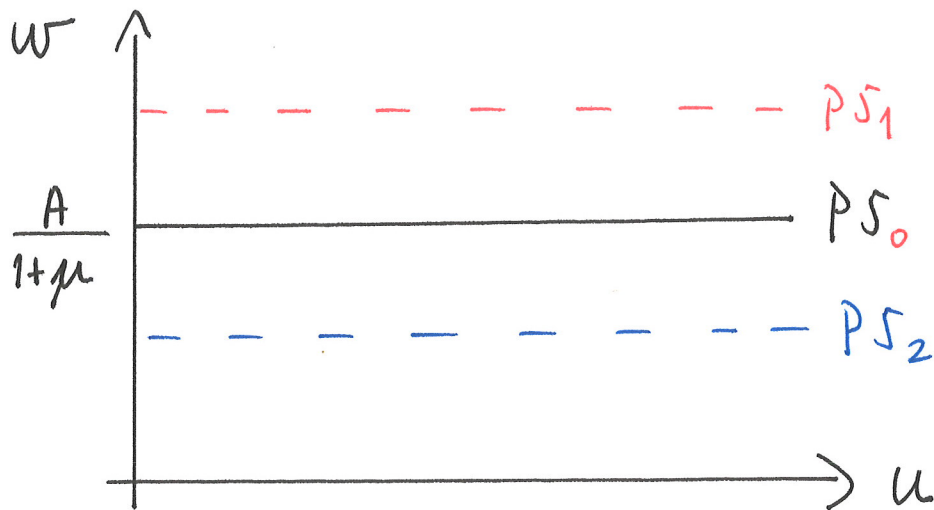
$P = (1 + M) \frac{W}{A}$, M : Prispåslaget (til enhetskostn.) målt i prosent

(11)

$$\Leftrightarrow P = (1 + \mu) \frac{w}{A} \quad \left| \begin{array}{l} \cdot A \\ : P \end{array} \right.$$

$$\Leftrightarrow A = (1 + \mu) \frac{w}{P} \quad \left| : (1 + \mu) \right.$$

$$\Leftrightarrow w = \frac{A}{1 + \mu} \quad \text{Prissettingskurven (PS)}$$

Ekv.

i) $A \uparrow \Rightarrow PS_0 \rightarrow PS_1$

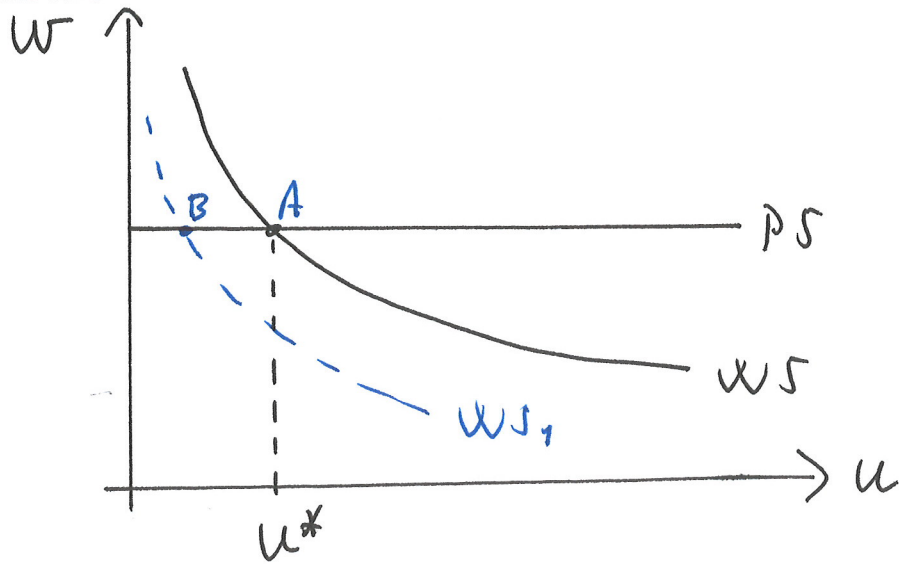
ii) Redusert konk. i ferdigvaremarkedet

$\Rightarrow \mu \uparrow \text{ker} \Leftrightarrow \frac{A}{1+\mu}$ synker

$\Rightarrow PS_0 \rightarrow PS_2$

(C) Modellen

(12)

u^* : Likevektstilstanden